

УДК 016+004.738]:02(477)

Роман Крохмальний,
кандидат філологічних наук,
доцент, завідувач кафедри
ЛНУ імені Івана Франка

Лілія Сирота,
кандидат філологічних наук,
асистент кафедри
ЛНУ імені Івана Франка

Академічний стиль, цікаві ідеї та новітні технології

Від 30 вересня і до 2 жовтня 2014 року у Львівському національному університеті імені Івана Франка відбулися заходи з відзначення 10-ліття з часу заснування факультету культури і мистецтв. Серед них — науково-практична конференція "Мистецька освіта в класичному Університеті: традиції, сучасність та перспективи", у проведенні якої активну участь взяли викладачі кафедри бібліотекознавства і бібліографії. Ця подія засвідчила активну наукову діяльність факультету культури і мистецтв Франкового університету, якій притаманні різні напрями досліджень (бібліотекознавчі, культурологічні, музикологічні, театрознавчі). Науково-дослідна робота кафедри бібліотекознавства і бібліографії, невід'ємною складовою якої є участь її викладачів у всеукраїнських і міжнародних конференціях у установах України, Польщі, Німеччини та інших країн, розпочалася давно, адже кафедру було засновано ще у 1996 році. Конференція відкрилася засіданням секції бібліотекознавства, книгознавства та бібліографії.

Більшість учасників заходу — зі значним досвідом бібліотечної і педагогічної роботи. Зміст виступів був переповнений різними маловідомими фактами і прізвиськами, доповіді містили чимало цікавого матеріалу, який можна використовувати у викладанні навчальних дисциплін "Бібліотекознавство", "Бібліографознавство", "Загальне книгознавство" та ін. Актуальність повідомлень із питань організації навчального процесу студентів-бібліотекознавців, історії та сучасного стану бібліотечної справи, книги та її бібліографії не викликає сумнівів, адже характерною рисою функціонування суспільства та держави є зростання ролі інформаційних технологій, новітніх книг та модернізованих бібліотек як основних форм зовнішнього прояву духовності людини.

Виступи ад'юнкта Інституту бібліотекознавства та інформаційних технологій Вроцлавського університету Галіні Русінської-Гертих (доповідь "Фах бібліотекаря на ринку праці у Польщі") і завідувача кафедри бібліотекознавства і бібліографії ЛНУ імені Івана Франка, доцента Романа Крохмального ("Електронна комунікація "студент — викладач": реалії та перспективи") стосувалися бібліотечної освіти. Обидва доповідачі наголосили, що для підвищення престижу професії бібліотекаря, формування позитивного іміджу сучасного університету і, зокрема, викладача та випускника ВНЗ, молодого фахівця, необхідно враховувати нові виклики інформаційного суспільства, упроваджувати інтернет-технології, пропонувати студентам актуальні навчальні курси і часом навіть футуристичні форми навчання. Доповідачі зосередили увагу на сучасному стані освітнього процесу і досягненні окресленої мети завдяки

підготовці та реалізації низки проектів і заходів, метою яких має бути розвиток і підтримка інновацій різного рівня.

Доповіді Г. Русінської-Гертих і Р. Крохмального засвідчили, що означена проблематика досліджень є гарною можливістю наукового диспуту для вчених, які взяли до уваги нинішній стан освіти не лише в Україні та Польщі відповідно, а й всебічний аналіз окремих аспектів розвитку ВНЗ як сучасних академічних інституцій, і розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення і системи освіти загалом, і забезпечення успішного здобуття бібліотечного фаху зокрема.

Пані Г. Русінська-Гертих брала участь у конференції дистанційно — за допомогою Skype. Учасники уважно прослухали доповідь і вдалися до активного діалогу — ділилися враженнями, ставили запитання, отримували цікаві відповіді, було висловлено ряд конструктивних пропозицій щодо перспектив майбутньої українсько-польської співпраці на визначеному міжінституційному рівні.

Презентації з коментарями під час доповідей Ольги Колосовської та Романа Крохмального вдало доповнювали наукову картину секції. Так, Р. Крохмальний окреслив головні риси сучасних вимог до викладача і студента, організації навчального процесу з допомогою ІКТ; під цим кутом зору зосередив увагу на особливостях віртуальних навчальних закладів України, найновіших інформаційних технологіях у закордонних університетах; зацікавила присутніх новітня електронна бібліотека "без паперових книг", відкрита нещодавно у Політехніці штату Флориди (США) та освітні онлайн-проекти. Окремо зупинився доповідач на традиціях і новаторстві в сучасному освітньому просторі й окремому ВНЗ, на особливостях електронної та мобільної освіти, прагненнях студентів та можливостях викладачів.

Головний методист Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка Ірина Цвіркун звернула увагу на важливість інформаційної безпеки у бібліотеках. Вона проаналізувала стан практичної реалізації напрямів її посилення та ознайомила зі стратегічними засадами формування безпеки інформаційного середовища бібліотечно-інформаційних закладів. Зрозуміла її стурбованість недосконалою законодавчою базою, недостатньою протидією бібліотек загрозам в інформаційній сфері, які виникають унаслідок широких можливостей обміну інформацією, доступу до світових інформаційних ресурсів, використання новітніх засобів для створення, збереження, передачі, обробки й управління інформацією.

Доцент Наталія Демчук у доповіді "Бібліопсихологічна природа гіпертексту" зупинилася на змістовно-структурній

специфіці електронних видань різних типів і особливостях їх сприйняття реципієнтом. Доповідач визначила такі ознаки гіпертексту (складноорганізованої віртуальної інтерактивної нелінійної структури, утвореної з семіотично різнорідних елементів та інтервербальних зв'язків), як безконечність, циклічність, замкнутість і когерентність. На її думку, знак-символ як самостійна бібліопсихологічна одиниця сприяє розвитку інтервербальної і вербальної пам'яті, формує специфіку будь-якого тексту.

Продовжувалися виступи вже в діаметрально протилежному ракурсі — "de profundis" — розкривали погляди відомих дослідників на книжку, бібліографію, українську культуру загалом. Оскільки наше минуле довгий час висвітлювалося необ'єктивно (одні події зазнали перебільшень, інші, навпаки, пройшли повз увагу), тож і сьогодні є потреба ґрунтовнішого дослідження вітчизняної історії.

Доцент, заступник генерального директора з наукової роботи ЛННБ України імені В. Стефаніка О. Колосовська у доповіді "Книжкові автографи приватного зібрання Я. Головацького" з нагоди 200-ліття від дня народження українського етнографа, фольклориста, священика, поета і громадського активіста розповіла про його приватну бібліотеку. Особливу увагу доповідач приділила увагу автографам на книгах-дарунках відомих діячів Галичини, Наддніпрянщини, Росії, Польщі і Чехії, а також записам самого Я. Головацького. На її думку, це якнайкраще свідчить про широке комунікаційне коло вченого.

Частина повідомлень була присвячена українській бібліографії. Зокрема доцент Галина Біловус у доповіді "Мистецька бібліографічна Шевченкіана: стан, перспективи розвитку" відзначила, що з 1860 р. увага бібліографів до українського мистецтва і творчості Т. Шевченка зростала, хоч і стикалася з великими труднощами. Доповідач проаналізувала форми представлення бібліографічної інформації, підсумувала, що мистецтвознавчі бібліографічні матеріали, опубліковані на сторінках періодики і в окремих виданнях, є важливим джерелом студій з українознавства і шевченкознавства зокрема.

На персональній бібліографії у науковому доробку Михайла Павлика зупинилася Євangelіна Чирук. Доповідач показала роль його напрацювань у розвитку бібліографії, популяризації досягнень українських діячів у науці, літературі, культурі, громадській діяльності. На думку дослідниці, незважаючи на певні недоліки, персональні бібліографії М. Павлика й досі зберігають практичне значення.

Історіографічний аспект книгознавчих студій про Івана Франка — це одна тема виступу на ювілейній конференції. Роксана Білоусова наголосила, що митець упродовж усього життя комплектував власну бібліотеку, часто працював у книгозбірнях Львова та інших міст України, Польщі та Австрії, досліджував книжкові пам'ятки, займався видавничою справою, створенням читалень. Доповідач відзначила: незважаючи на те, що книгознавча праця Каменяра на сьогодні висвітлена всебічно, дослідники і далі звертатимуться до його спадщини у наукових студіях.

Асистент кафедри бібліотекознавства і бібліографії, кандидат філологічних наук Лілія Сирота у доповіді "Пошук перекладів Михайла Рудницького у періодичних виданнях першої половини ХХ ст. як шлях до створення бібліографії письменника" зауважила, що Михайло Рудницький багатогранно вписаний в українську культуру, а сповільнюють

появу окремої бібліографічної праці певні причини, серед яких розпорошеність архіву письменника, перебування за кордоном, нечіткий галузевий поділ тогочасної періодики, яка, окрім інших, уміщувала й літературні матеріали. Утруднює пошук і те, що тексти автор підписував вигаданим ім'ям або ж сполученням букв. Л. Сирота наголосила, що успішному пошукові перекладів сприяє тісний зв'язок М. Рудницького з літературним життям Галичини, зокрема літературно-мистецькими часописами та газетою "Діло", в яких був співзасновником та редактором і де умістив більшу частину перекладів.

Наступний доповідач — науковий співробітник ЛННБ України імені В. Стефаніка Наталя Рибчинська — висвітлила внесок Михайла Ясинського, Ігоря Корнейчика та Михайла Гуменюка в дослідження історії української бібліографії.

Про видавничі плани Якова Головацького у 1849—1850 рр., зокрема створення хрестоматії руської літератури, розповів кандидат історичних наук, завідувач науково-бібліографічного відділу Наукової бібліотеки ЛНУ імені Івана Франка Олександр Седляр, порушивши кілька надзвичайно важливих проблем.

Учасник конференції, старший викладач кафедри бібліотекознавства та бібліографії Любов Пугач поінформувала присутніх про культурно-мистецьку і просвітню діяльність Товариства імені Михайла Качковського на прикладі звіту про роботу читальні цього товариства у с. Бищі Люблінського воєводства за 1934 р.

Значне зацікавлення викликала доповідь старшого викладача кафедри бібліотекознавства і бібліографії Володимира Труша, присвячена листуванню Іларіона Свенціцького з митрополитом Андреем Шептицьким і специфіці комплектування книгозбірні Національного музею у Львові. Доповідач розкрив маловідомі сторінки співпраці двох великих людей.

Звернення до різних проблем історії книгознавства і бібліографії, на думку промовців, актуальне, оскільки нововідкриті документи сприятимуть створенню бібліографічних електронних ресурсів, повнотекстових цифрових бібліотек документальних пам'яток України. Окрім того, кожен учасник конференції на основі нової або ж малознаної джерельної бази прагнув подати власне бачення окремих проблем розвитку чи то української книги, чи бібліографії, чи бібліотечної установи.

Численні запитання до промовців, часом емоційні рефлексії на виступи, засвідчили справжнє зацікавлення і всебічне поцінування доповідей. У підсумку — учасники конференції зійшлися на думці щодо потреби вдалого поєднання різних векторів наукових досліджень у межах одного засідання, оскільки саме за таких умов вдається створити відчуття повного спектра наукових проблем, цікавих ідей, перспективних пропозицій. Використання електронних презентацій у поєднанні з усним виголошенням результатів праці науковця стало стимулюючим елементом зацікавлення для учасників конференції, яка успішно завершила роботу у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Надійшла до редакції 17 жовтня 2014 року